

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravišтво, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Cerkveni boj pri Srbih.

Mi Slovanje se imamo boriti za naroden obstanek; kakor je Rieger večkrat uže dejal: nam je za „biti“ najprej, potem še le za „kako“ biti, liberalno ali klerikalno, versko ali brezversko. To je istina; kako torej, da se pri Slovanih, posebno pri nas Slovencih in pri Srbih, tako na površje sile cerkvena vprašanja? —

Nam Slovencem je bil ta boj prav posiljen. Ultramontanci so pri nas tako prevzetni postali in so svojo moč tako precejevali, da niso zraven sebe trpeli nas neutralne imeti, nego so nas vse hoteli iz političnega in narodnega delovanja ven izriniti, ako ne pokleknejo pred nje in ne molimo. Mi smo nam v roke potisneno orožje prijeli in se krepko branili, tudi zmagali slavnejše, nego je mnogi mislil, gotovo pak sijajnejše, nego se je onim kedaj sanjalo, kateri so hoteli vsemu našemu narodu „pravnarjari“ obleči, liberalne elemente pa meni nič tebi nič uničiti. In tako smo in moramo v tem boji ostati. Poleg boja za „biti“, smo žalibog prisiljeni še borbo boriti za „kako“. Poleg Nemca imamo še ultramontanca proti sebi; zloben protivnik eden, zlobnejši drugi.

Kakor mi, tako imajo tudi ogerski Srbi poleg narodne tudi borbo liberalizma s cerkvenim konservatizmom. A kako vse drugačno podobo ima ta borba! Pri nas se cerkveni organi, in med temi najbolj fanatično mlajše duhovenstvo proti napredku in reformi in liberalizmu sploh upirajo. Pri Srbih na Ogorskem in Hrvaškem pak stoji izobrazena mlajša pravoslavna duhovščina poleg posvetne srbske inteligencije na čelu liberalnega naprednega gibanja. Pri nas je vlada prisiljena boriti se zoper klerikalne pretira-

nosti in za napredek in reformo; tam država brani klerikalstvo in je protivna v cerkvenih rečeh liberalni srbski narodni stranki. Pri Srbih je prosti narod uže zaporedom proti volji vlade in višjega svojega duhovenstva volil narodno-liberalne in za napredek vnete moč, a pri nas nas toliko borbe stane ideja napredka!

Ta srbsko-avstrijska razmera stopa zopet živejše na dnevni red, ker se te dni snide srbsko-narodni cerkveni zbor v Karlovcih. Znano je, da ima ta zbor poleg volitve cerkvenega predstojnika tudi narodne srbske šolske zadeve v svojem področju, torej je neizmerne važnosti za avstrijske Srbe. „Zastava“ daje parolo, ne odnehati nasproti ogerski vladi, a hrvaški „Obzor“ svetuje pošten kompromis. Tudi mi želimo, da bi se poslednji v korist Slovanstva dosegel. Dan denes je vse Slovanstvo naše monarhije navezano na kompromise. Politika negativnega kljubovanja ali prkosanja je le plodna v jako močnih narodih. Taki Slovanje žalibog v zdanjih razmerah nismo. A tudi naši protivniki hvala bogu niso prejaki. Oster in skrajni mejsobni boj škoduje vsem. Principa ne smemo gotovo nikdar izdati. Tudi Srbi ga ne bodo, za to je poročila dovolj v zmagi narodno-liberalne srbske stranke. Ali, da se za zdaj „modus vivendi“ najde, da se kulturnemu napredovanju pot odpre, da se naredi tla in pogoji pozitivnega narodnega dela, — to je potrebno, in upajmo, da bodo zmerni svobodomiselnih srbski elementi v tem vprašanju zmagali. Njih ravnanje bode imelo tudi vpliv na druge frakcije avstrijskega Slovanstva. Nam vsem je poštenih narodnih kompromisov in dogovorov potreba.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. julija.

Hrvaški ban Mažuranič se je 6. t. m. v Pešto odpeljal in nosi, kakor „Obzor“ poroča, „punu torbu zakonskih osnova, da jim pribavi kraljevsku privolu za saborsku razpravo.“ Predsedništvo hrvaškega sabora je odločilo, da se saborske sednice 27. t. m. začne. — General baron Molinay je v Pešto potoval, kamor ga je vlada pozvala.

Kraljevski poverjenik za **srbski** cerkveni kongres pride 10. t. m. v Karlovec, kjer se kongres 11. t. m. začne. Večina izvoljenih zastopnikov spada k Miletičevi liberalni stranki.

V **ogerskem** državnem zboru je, kakor smo uže omenili pri debati o novi volilni postavi srbski poslanec Polit Magjarom gorke resnice povedal. Navel je krivice, katere se srbskemu narodu od oholih Magjarov godé in svoj govor končal s temi besedami: „Pred pragom ogerskim besni velika burja, katera je v zvezi z velikim iztočnim pitanjem, s pitanjem, katero utegne odločiti ogersko osodo. (Burni oho-klici od magjarskih poslancev.) Nemagjarski a tudi magjarski prijatelji demokracije misle, da bi mogli spasiti (rešiti) državo od te burje, no vam gospodje na oni strani hočemo mi Srbi, kadar dojde to pitanje na tapet, klicati: „Pri Filipi se zopet vidimo.“ Po teh besedah je nastal velik nemir v zbornici. Radi verujemo, da je Magjarom neprijetno, kako resnico slišati, a če ne bodo poneli vse nemagjarske narode zlasti Slované in Rumune zatirati, lahko pride zanje Filipi preje, nego si kdo misli.

Vnanje države.

Grof **Chambord** je razglasil svoj manifest, v katerem pravi, da bi Francosko, bistveno monarhično, proti svojim dolžnostim se zagrešilo, ko bi se ne potrudilo, razdirati ograje predsodkov. Manifest nadaljuje: „Dolgo sem molčal, da nissem mislilo slavnega vojaka, katerega meč vas brani, še težavnejšo naredil. V oči gled nakupujočih se

Listek.

Primere začetka in razvoja jezikov in specij.

(Dalje.)

Kar se tega tiče, da toliko mej narečij neživečimi in živečimi jeziki manjka, mora se opomniti, da nobeno ljudstvo nij mislilo spomenike svojih jezikovnih oblik le v podučenje potomcem ohraniti. Njih pisma in napisi so bili le za kako tedanjo potrebo, so bili priložni in nepopolni uže od kraja, in so postali s časom še bolj polovični, ker so nekatere nalašč ugonobili, drugi so se pa z razpadom tvorine, na katero so pisani bili, izginili, tako da se ugovarja proti izvedenju vseh znanih jezikov od prejšnjih, da nam je le malokje mogoče prehod od starejših na nove jezike skozi vsa narečja, ki so morala

v sredi biti, le zavoljo neznanja zakonov, ki se pri ohranjanju in uničevanju jezikovne zgodovine nahaja.

Pa še drugo važno vprašanje nam ostaja razložiti, namreč to: ali mala in počasna spreminjanja, katerim se v eni generaciji slediti more, tudi zadostujejo, da bi ono delavnost raztolmačili, ki je bila v teku toliko stoletij uzrok tako velikim preobratkom jezikovnih oblik po celem svetu?

Vsak posameznik je morebiti v svojem življenji opazil, kako so se nehote nekatere male spremembe v naglaševanju, izgovarjanju ali pravopisu vrinile, ali kako je nekatere tujemu jeziku izposojene besede v izraz smisli, katere domače besede izraziti niso mogle, porabljal. Spominjal se bode tudi, da je iz kraja nekatere umetelne izraze ali neznane mu fraze slišal, ki so se potem kljub prizadevanju onih, ki hote jezik či-

stiti, občno udomačile. Pa vrh tega bode morebiti zmirom trdil, da se, kolikor je on izkusil, njegov jezik nij izpremenil, in bode morebiti na njegovo nespremembo kljub majhenim razločkom veroval. Edino važno vprašanje je to: ali je, ali nij nobene meje tem spremembam? On bode pri daljnem preiskavanju opazil, da novi tehnični izrazi skoro vsak dan v vedah, umetelnostih, obrtniji in kupčiji pridejo, da se nova imena za nove iznajdbe delati morajo.

Ako bi se vse besede, posebnosti jezika, govorjenja, katerih mnogo je le začasno veljavnih, in katere mladi in stari v raznih krogih družbe, pri otrocih, v šoli, vojski, na brodovji, pri sodnijah in študijah vednosti ali literature iznajdejo, — ako bi se nabirale in zapisovale, bi njih število skoro celi slovar ostalega jezika sestavljalo. Bilo bi tedaj interesantno preiskavati, kateri so zakoni, po

zmot je nemogoče, še dalje molčati. Čast mi vleva energični protest. Kraljevska sila ne sloni na brezpravnosti in absolutizmu.

„Kerščanska monarhija francoska je bistveno zmerna monarhija z dvema zbornicama, od katerih je ena izvoljena od suverena iz odločenih krogov, druga od naroda. Nij res, če se pravi, da je moja politika v protislovju z željami dežele. Jaz želim popravljajočo močno vladati, Francosko želi enako. Samo tradicionalna monarhija more dati resnične in trajajoče alijance. Jaz hočem najti v narodnih zastopnikih pomagače pri pretehtanju vprašanj, katera so njihovi kontroli podvržena. A jaz nečem neplodnih parlamentarnih bojov, iz katerih izhaja suverena onemogel in oslavljen.“

„Francozi! jaz sem pripravljen, kakor sem bil včeraj. Kraljeva hiša francoska je popolnem in lojalno potolažena. Primite se nje zaupljivo. Čas je, da vrnemo domovini z njenim kraljestvom blagostanje, varnost, čast, moč in vse plodne svobode, katerih nikoli ne bode brez njega dosegli. Delo je težavno, a z božjo pomočjo ga storimo. Naj vsak v svoji vesti premišljuje zagovornost sedanjosti in misli na strogost zgodovine. Henri.“

Bonapartistični časniki so divji na ta manifest ter zahtevajo od vlade, da preganja časnik „Union“, v katerem je bil manifest razglašen. Vlada je res časnik „Union“ na 14 dni ustavila.

V narodni skupščini vpraša Lucien Brun, ali je „Union“ bila suspendovana zavolj razglasenja manifesta. Minister za notranje zadeve odgovarja, da se je suspendovanje zgodilo iz dvojnih razlogov: zavolj vednih napadev lista na Mac-Mahonove oblasti in zavolj razglasenja manifesta. Vlada tega nij rada storila. Ker pa stoji nad strankami, mislila je storiti svojo dolžnost, da terja spoštovanje za postavu, katero je narodna skupščina 20. novembra sklenila. Maršal Mac-Mahon nikoli ne bode ubogal drugim mišljenjem, nego onim za postavnost in domovino. Lucien Brun pravi, da s tem odgovorom nij zadovoljen in zahteva debato o tej stvari, katera se bode v prihodnji seji vršila.

Na Španjskem se je razpisalo nabiranje nove reserve tako, da se španjska armada do 200.000 mož pomnoži. Iz bojišča se poroča, da operacije v Navarri se ne bodo pred 14 dnevi na novo začele.

Dopisi.

Iz Gorice 4. jul. [Izv. dop.*] Nagloma i tihoma se je vršila prememba na tukajšnji gimnaziji, i odstavil se je oni profesor, kateremu so klerikalci pripisavali oni „glasoviti“ izrek, in ob enem je zadela pa tudi drugoga profesorja kazni, premeščeneje

*) Od drugega dopisnika.

Uredn.

katerih se besede ne samo iznajdevajo, temveč tudi kako se izbirajo, in kako drugo pred drugo prednost zadobivajo? — Ker to, da so moči človeške pomnivosti omejene, mora nekako zabranjevati, da se izrazi preveč nenakopičijo in pomnožijo, in stare besede se morajo ravno tako hitro popustiti, kakor se nove razširjajo. Včasih nadomestavajo nove besede stare izraze popolnem, ali pa cveto druga poleg druge naprej, samo da starejše malo ožji pomen zadobe.

Akopram si govoreči niso v svesti, da se njih jezik tako pregiblje, — akopram bi vse to, ako opazujemo način, po katerem se nove besede in izrazi, kar meni nič tebi nič, zametujejo in druge zato uporabljajo, le kot po naključbi si mislili, — so vendar določni zakoni tukaj, po katerih v obnem boji za bitnost nekateri izrazi druge premagujejo. Najmanjša prednost novih besedij v izgovar-

„exoffo“. — Izvedevši ta ukaz je bilo veliko veselje med tukajšnjimi klerikalci, ker rešena je mladina iz rok „neverca“ in nazaj pripeljana pod krivo palico! Dva uzroka sta bila, katera sta napotila tako ravnanje tako vsaj gre govorica. Prvega se drže klerikalci namreč, da je dobil zaslužen kazni za „bogokletstvo“, (?) drugega pa posvetnjaki katerim je reč nekoliko bolj znana. Eden, namreč odstavljani profesor je dobil naveden uzrok zaradi neizpolnivanja dolžnostij, drugi pa zaradi nespodobnega obnašanja proti predstojnikom. To sta uzroka, katera sta zapisana, a le za to, da sta. Zada pa tiči še nekaj drugega. Kakov upliv imajo tukajšnji klerikalci v dolgih in kratkih suknjah na vse javno življenje, i posebno pa na šole more prav razumeti le tisti, kateri ve, koliko se nahaja tu jezuitovskih gospodov. I trdi se, da je hotela vlada omenjena profesorja le prestaviti, toda višnjevi gospodje niso nehali, da so moža s ženo in otrokom ob kruh pripravili, in bogu „dopadljivo“ delo storili. Čudno! Vsak zločinec ima zagovornika, a profesorju niti ne puste vprašati, zakaj se tako z njim ravna, mu niti ne puste apelirati na višjo instanco, ker je nij. Eui ki hote (pod nemškim Stremajrom!!) videti v tem nekako demonstracijo in začetek odstranjevanja nemških profesorjev iz tukajšnje gimnazije in realke, (kajti tudi na realki je dokaj gnjilega mej profesorji) in upeljavo realnih gimnazij z deželoma učnima jeziki. (To je le klerikalen pesek v oči! Uredn.) „Soča“ javlja, da se je ustanovila v Gorici klerikalna tiskarna z namenom, oba klerikalna lista tiskati in podpirati. Ob enem pravi „Soča“, da sede v odboru trije Slovenci in pa trije Italijani, predsednik pa je znani „junak“.

Iz Brežic 5. julija [Izv. dop.] 2. julija so imeli učitelji sevniškega, kozjanskega in breškega okraja v Brežicah skupščino, katere se je udeležilo 23 učiteljev. Na dnevnem redu je bilo mnogo gradiva. Predsednik prisrčno pozdravlja navzočne učitelje. Gosp. Poljanec iz Brežic praktično z nekaterimi svojimi učenci obravnava in razklada slovensko berilo „Gorkomer.“ G. Ornik govori o anatomiji, g. Kunštič o zgodovini Slovencev, g. Drnjač iz Sevnice o Štajerski zgodovini in g. Ulčar iz Dobja razklada pojem „drevo“. Drugi govori so se odložili za prihodnjo skupščino. Zborovanje počastil je s svojo navzočnostjo c. kr. okr. glavar g.

Josek, pri kateri priložnosti je temu blagemu šolskemu prijatelju deputacija obstoječa iz 3 učiteljev v imenu učiteljstva k dekoraciji čestitala. — Novo osnovano za nas učitelje zelo važno „Učiteljsko društvo za slovenski Štajer“ so prisrčno in radostno pozdravili s tem, da so vsi k njem pristopili ter se na društveni list „Slovenski Učitelj“ naročili. Po skupščini zbrali so se učitelji v Linslerjevi gostilni, kjer se je pri zlahtnej vinski kaplici napevalo in popevalo.

Iz Krškega 3. julija. [Izv. dopis.]

V tem, ko so osebnice uže od lanske letine sem hudo razsajale v naši bližnji okolici in zahtevale mnogo žrtev, je bilo naše mestice privarovano vsake bolezni. Še le v preteklem meseci poslovice so se osebnice iz okolice naše in priteple so se k nam. Ta nepriljubljen gost je k sreči potrkal samo pri treh hišah, katerim mislimo, da uže slovo daje. O tem strahu, ki se je še dovolj pohlevno obnašal, smo vednost dobili po nekako smešni poti. Naši jako previdni in skrbni mestni očetje razobesili so na dotičnih 3 hišah neke umazane rumene tablice, s črno namazanami črkami, s svarilnim napisom: „Hier sind Plattern“. Mimogredoči in tuji niso se prestrašili svarila temveč se čudili popačenemu napisu in gotovo ugibali, je li Krško slovensko ali nemško mestice in brž ko ne so sami pri sebi sklepali, da meščani niti nemški niti slovenski ne znajo. To jim mi ne smemo jemati za zlo, ker so obiskali slabe ali pa nobene šole. Pa tudi v naših sedanjih šolah se mora čudno podučiti. Priloženi listek, na katerem je slovenski stavek pisan z nemškimi črkami, kaže, kako naši otroci napredujejo. Soditi po tem slovensko sestavljenim pa z nemškimi črkami pisanem listku se dan denes v krški šoli podučujejo otroci v neki zmešanci, potem se res nij čuditi, da so ljudje tako nevedni.

Poleg teh ne ravno veselih črtic objaviti mi je posnemanja vredni čin g. Hočevarja, ki je v poslednji seji krajnega šolskega sveta blagodušno naklonil podporo našemu revnemu mesticu s tem, da bode na lastne stroške sezidal poslopje za 8razredno šolo.

Kakor sem čul, bode g. Hočevar poslopje zidal, soseska pa bode imela nalogo, učnikove plače etc. ustanoviti.

O tem, kakor o naših c. kr. uradih, in nekaterih zanikernih sosednih župnijah prihodnjič več. —

janji in pisavi radi kratkosti ali lepšega izgovarjanja je tu odločilna, ali pa odločevajo močnejši uzroki, kateri dveh ali več tekmecev bode zmagal in kateri propadel. Med temi narečji, katere si lahko kot ravno toliko „začetnih jezikov“ mislimo, je tekmovanje naj silnejši, ako so si jako sorodna; in ako jedno od teh izmre, izgubi se tudi nekaj delov, po katerih je ostali jezik prej z drugimi od njega jako različnimi v zvezi bil. Vedna izguba takih mednarečij je uzrok, da so si preživeči jeziki tako različni.

Jeziki, katere milijoni govore in ki so po mnogih krajih razširjeni, žive veliko dalje nego drugi, ki niso nikoli tako razširjeni bili, posebno ako se nagnjenost do vednega spreminjanja v jednom teh jezikov nekoliko časa z izgledno literaturo zadržava. Pa tudi ta vir stalnosti je negotov, ker narodni pisatelji so sami veliki novotarji in

iznajdejo včasih nove besede, še večkrat nove izraze in spremembe v govoru, da bi svoje prvotne misli in občutke ali posebna mišljenja svojega časa z njimi izrazili. Tudi ako se kateri jezik praznoverno časti ali kot sredstvo božjih resnic in verskih zapovedij pri mnogih generacijah smatra in ohranjuje, je vendar nezmožen dolgo časa obdržati se. Hebrejski je uže pred Kristom nehal živeti jezik biti. Sanskritom, svetim jezikom Hindov se je isto zgodilo kljub nekada tako narodnih sanskritskih pesnij.

Kristjani v Carjemgradu in Moreji slušajo še novi zakon in svoj cerkveni red v starem grškem jeziku brati, akopram oni tako narečje govore, v kakoršnem bi bil Pavel zastoj v Atenah pridigoval. Tako molijo Italijani rimsko-katoliške cerkve v drugem jeziku in govore v drugem.

Ako se nauk vednega spreminjanja tudi

Iz Budim-Pešte 5. [Izv. dopis.]

Razprave o volilnem redu so vsakemu parlamentu eden najvažnejših predmetov. Naša vlada je predložila saboru novelo k volilnemu redu, ki je ravnokar v razpravi. Govorljivost naših zastopnikov ima v tej zakonskeji noveli oslasten zagrizek. Govornik za govornikom stopa na tribuno. Vsaka stranka, vsaka frakcija hoče svojo vmes povedati. Naj ekstremnejši govori so bili do sedaj Beöthyjev, ki je zahteval, naj se aktivno in pasivno volilno pravo samo na plemstvo proteže, in govora Iranyja in dra. Polita, v katerih se zahteva obče glasovanje kakor v Švajci ali v severnej Ameriki. Beöthy je svoje zahtevanje s tem podkrepil, da je ogersko plemstvo najpregnantnejši reprezentant ideje ogerske države, Irany in Srb dr. Polit sklicavala sta se pa na moderne liberalne ideje. Za Oggersko bi pa bilo naj boljše, da se čem več inteligencije pred volilno urno pozove, kajti samo ta dá državi veljavnost in moč, ter je njeni najčvrstejši steber. Minister Szapary je zakonsko novelo o premembi volilnega reda jako netaktno saboru preporečil, ali prav za prav izdal je njeno tajno nakano, da je namreč proti drugim nemagjarskim narodnostim naperena. Za to javno izpoved mu bodo druge narodnosti gotovo hvaležne. Szaparyjeve besede so te-le: „dasiravno smo zmirom lojalno (?) postopali z drugimi narodnostmi, kar čemo tudi v prihodnje storiti, vendar ne smemo pozabiti, da obstoji neka meja, katero drugim narodnostim nasproti v interesu lastnega obstanka prekoračiti ne smemo.“ Zakonska novela o premembi novega volilnega reda je tedaj pred vsem drugim obramba manjšine magjarskega naroda nasproti večini drugih narodov. Magjari tedaj uže čutijo in pripoznavajo, da imajo sovražnika v lastnej hiši! — Zakonska osnova o nezdruživosti zastopniškega mandata z nekimi socijalnimi razmerami je bila v hiši zastopnikov sprejeta, ter leži sedaj v hiši velikašev. Hrvatski zastopnik Tombor je predložil, naj se izreče, da zakon o nezdruživosti za hrvatske zastopnike nij veljaven, ker se hrvatski zastopniki za ogerski državni zbor ne volijo neposredno, nego v hrvatskem saboru, kateremu bode s tem zakonom volilna svoboda jako skrčena. Naš državni zbor tega nasveta nij sprejel. Morebiti bodo Hrvati s svojo terjatvijo v hiši velikašev več sreče imeli. — O zadevi srbskega cerkvenega kongresa

na jezike obrniti, da morajo vsi v zgodovinskem času govorjeni jeziki zelo sorodne vzore imeti; in zatorej najdemo, kjer koli nam je mogoče njih zgodovini do kraja slediti, v njih notrajne dokaze počasnih dostavkov z iznajdenjem novih besedij ali spremenjenjem starih. Tudi dokazi izposojenja so vidni, da so se namreč črke pri pravopisu nekaterih besedij obdržale, ki so pri današnjem izgovarjanju zelo brez pomena, in ki nijso v nobeni zvezi s pristojnimi glasi. Take nepotrebne ali bezglasne črke, ki so bile nekedaj materinemu jeziku potrebne, je Darwin prav dobro z rudimentarnimi (ginjocimi) organi ali udi živčih bitij primeril, ki so, kakor sam razlaga, o katerem prejšnjem času popolno razviti bili, ki so svoje posebno opravilo v organizaciji davnega prednika izvrševati morali.

(Konec prihodnjič.)

so začeli naši časopisi precej pomirljivo pisati. Velika tolažba je za nje, da je v srbski cerkveni kongres tudi Jovan Živkovič, prvi doglavnik bana Mažuraniča voljen. On, pravijo, bode Miletiču vago držal. Bojim se, da se varajo. Srbi so v svojih cerkvenih in političnih zadevah žilavi in nevpogljivi. — Ostali naši listi zanimajo se sedaj najbolj s cerkveno-političnim vprašanjem. „Pesti Naplo“ pravi, da je zato vprašanje merodajen Deakov znani liberalni govor, ter da niti vlada niti Deakova stranka v tem vprašanju svojega vodjo ne bode na laž postavila.

Iz Belgrada 2. jul. [Izv. dopis.] Pretečeni teden umrl je tukaj Ilija Garašanin, bivši minister pod Karadjordjevičem in Mihajlom. Iskreno je on ljubil svojo domovino in svoj narod, kateremu je 40 let služil, mej temi 20 let kot minister. Na njegovem pogrebu bili so konzuli tujih držav, vsi uradniki belgradski in velika množina naroda; štacane in kavarne bile so za čas pogreba zatvorene.

Naš knez Milan daval je v ponedeljek v svojem dvoru sijajen bal, na katerem je bilo več od 600 osob, mej temi zastopniki tujih držav. Knez je bil do 1. mej gosti ter se razgovarjal in zabaval z njimi; bil je prav dobro razpoložen, v obče je na balu vladalo veliko veselje in gosti smo se stoprv ob 6. zjutraj razšli.

Pri koncu tega meseca potuje naš knez v Italijo, Nemško in Francosko, da obišče dotične vladarje.

Včeraj bila je v našem gledališči za ovo sezono poslednja predstava, a od denes počnejo počitnice. Gledišče tedaj prav dobro stoji, kajti za ove 4 mesece, od kad se je otvorilo, vložil je intendant 8000 gl. v banko „kreditni zavod“ pod interes.

Kakor se čuje, bode po Srbiji tega leta izredno dobra letina; po vseh krajih žito tako lepo je, da se lepše skoro misliti nemore; žetev bo prav bogata. D.

Domače stvari.

— (Čitalnica v Rojanu) obhaja v nedeljo 12. t. m. sedmo obletnico s posebno zanimivim programom, in uljudno vabi k tej godovnici vse č. gg. ude. — Začetek godbe ob 6^{1/2} uri.

— (Iz Svetinj) na Slovenskem Štajerskem se nam piše 3. julija: Grozdje je ocveto in veliko ga je. Žito lepo zori; ječmen je uže požet. Vse lepo kaže.

— (Cerkven tat.) Iz Radovljice na Gorenjskem se nam piše: Naznanjam Vam da je v soboto 4. t. m. mežnar znane romarske cerkve na Brezjah zasačil tatu, ki je iz darilne pušice s pomočjo limanic denarje nabiral. Tatu so potem radovljiški okr. sodniji izročili. Ker je uže poprej bil večkrat tam videti, na sumu je, da je večkrat to storil. Lep in mlad človek je, po njegovi opravi soditi nij kmetskega stanu.

— (Požar.) Iz Dobrépolj se nam piše: Ob tri četrti na devet zvečer 29. junija smo bili vsi posestniki na Vidmu nenadoma v velik strah pripravljeni. Jela je hiša Janez Peterlinova goreti; na kakov način se je zapalila, do denes še nij znano. Zgorela bi bila vsa naša poslopja ko bi le uro kasneje goreti jelo; ljudje bi bili pospali, in ne bi je bilo pomoči. Še hujše bi bilo zato, ker je ob 10. uri močan veter pihati jel. Pri-

peljali so bili dve brizgalnici iz Zdenske vasi in iz Ceste. Ne morem zamolčati, ker mi je ogenj velik strah delal in žugal tudi moja komaj dodelana poslopja uničiti, da ne bi lene in malomarne županijske načelnike opomnil, kar sem uže večkrat storil, da je shramba, kamor bi se drago in jako potrebno gasilno orodje in priprava spravljala, veliko bolj potrebna, kakor da vas pet na enkrat v Ljubljano na občinske stroške potuje posvetovat se, kako bi šolo uničevali, ter omiki pot zapirali. Gasilna priprava je naša, to je obeh županij, in bi morala po dogovoru v srediini, to je na Vidmu biti, ne pa na Cesti, vsa zarujevala pod kakim kozolcem.

— (Iz Maribora) se nam piše: 1. t. m. je dobila tukajšnja sodnija glas, da so delavci na železnici pri sv. Lorencu na koroski črti pri proči spravljanji s poprejšnim deževanjem nanošenega šodra na človeški skelet naleteli. Sodnija je takoj poslala adjunkta g. Peharca na tist kraj in konstatiralo se je, da je skelet kakega 7 let starega dečka, kateri se je gotovo vsled povodnje unesrečil in iz hribov prinesen bil. — Ravno tisti dan je hlapec mej Pesnico in št. Hom zgrabil železniškega stražnika štev. 135 in ga tako srečno zadel, da se mu nij družega zgodilo nego da je bil nekoliko sežnjev črez železnico vržen. Denes 5. jul. je napovedana pri nas svečanost veteranov; o izidu se naše meščanstvo malo nadja.

— (Iz Celovca) se nam piše 5. jul.: V treh dneh sta tu pri kopanji dva človeka smrt storila. V petek je padel 6 let star sin uradnika Hüttenberske unije pri kopelih „pri Majerniku“ v vrbsko jezero, in denes v nedeljo je pa v bazenu „auf der papiermühle“ utonil 14leten fantič; skočil je v pričo mnogih drugih fantičev v vodo, in ker ga črez nekoliko časa le nij bilo iz vode, pokličejo nadzornika kopeli, a ta je uže prekasno prišel, in vse poskušnje nesrečnega k življenju pripraviti so bile zastonj.

Razne vesti.

* (Birokratska smešnost.) Ruski list „Nedelja“ pripoveduje neki birokratski čin, kateri dokazuje, da po nemškem zgledu dresirana ruska birokracija še nij izumrla. V kirilovskem okrogu novgorodske gubernije je gospod Bašnin mestni glavar v Kirilovi in načelnik deželnega urada. V Kirilovi je bolnišnica, od katere se ne ve natanjko, je-li mestna ali deželna lastnina. Mestni glavar Bašnin piše tedaj načelniku Bašninu (torej samemu sebi) ter ga vpraša, čegava je bolnišnica. Na to odgovori zopet oficijalno načelnik Bašnin mestnemu glavarju Bašninu, da tega vprašanja ne more precej rešiti, ampak je treba stvar premišljevati. Črez nekaj časa pošlje mestni glavar Bašnin načelniku pismo, v katerem ga prosi, naj se požuri z premišljevanjem. Vsled tega odgovarja načelnik Bašnin mestnemu glavarju Bašninu, da je bolnišnica mestna lastnina. A s tem odlokom stvar nij bilo končana. Deželni zastop je bil nasprotnega mnenja in ovrgel razsodbo svojega načelnika Bašnina.

* (Obešena.) V Newgate na Angleškem je ta teden bila obešena 42 let stara žena, katera je umorila svojega eno leto starega unučiča, sina lastne hčere. Stori la je to, da se je maščevala nad svojim zetom, od katerega je bila razžaljena. Vrgla je deteta v reko Temso, kjer je utonilo. K obešalom je srčno stopala, a smrt je morala huda biti, ker jo je obešal neki novi rabelj, ki še nij bil vajen tega dela.

Tržna poročila.

— Iz Dunaja 4. julija. Tržne cene žita tako silno padajo, kakor bi se pred par tedni še nikomur sanjalo ne bilo. Ogerska žitna spekulacija je popolnoma razdrta. Cena za novo pšenico v terminu je od 7 gl. 15 kr. denes na 5 gl. 80 kr. pala in še nij misliti, da ostane pri tej ceni, kajti vreme je za žetev, kar le more biti, ugodno. Ravno tako je cena koruze padala od 5 gl. 25 kr. na 4 gl. Kdor še ima starega žita, odda ga po vsaki ceni.

Pšenice se je prodalo 30.000 vaganov, katera je večidel v Švajco šla. Banaška je bila po 6 gl. 90 kr. cent, valaška po 5 gl. 5 kr., slovaška po 6 gl. 45 kr. Rež je za 60 do 40 kr. pala, in se prodala po 4 gl. 75 kr., gališka celo po 4 gl. 10 kr. vagan. Ječmen je bil po 3 gl. 25 kr. do 3 gl. 70 kr. vagan, koruza po 4 gl. 50 kr., oves po 1 gl. 70 kr. Tudi moka je za 40 kr. pala.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim zdravje po izvrstni Revalesscière du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledenče bolezni odstrani: bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučih, jetrah, žlezah, na slisnici, v dušnjaku, v mehurju, in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scalo silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekomo zoperstavljal se:

Spričevalo št. 73.928.

Waldeg na Štajerskem, 3. aprila 1872.

Hvala Vašej Revalesscière, katero sem jaz, 50 let star mož, skozi 2 leti neprestano užival, sem od mojega 10letnega trpljenja: otrpnost na rokah in nogah, skor popolnem ozdravel in opravljam, kakor v najboljših časih, svoje posle. Za to meni izkazano veliko dobroto Vam izrekam s tem srčno zahvalo.

Br. Sigma.

Spričevalo št. 93.268.

Trapani v Siciliji, 13. aprila 1870.

Moja žena, žrtva strašnih, nervoznih bolečin, s hudo oteklino na celem životu, s srčnim bitjem, nespečnostjo in vraniceno v najhujši stopinji, je bila od zdravnikov za izgubljeno zmatrana, kar sem se odločil pribežati k Du Barry-evi neprecenjeni Revalesscière. To izvrstno sredstvo je na začudenje mojih prijateljev, v kratkem času one strašne bolečine

ozdravilo in mojo ženo tako okrepčalo, da se je, dasiravno 49 let stara, plesov udeležiti mogla. To Vam naznanjam na korist vseh enako trpečih in se Vam srčno zahvalim.

Atanasio Barbera.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr., in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birn-

bacher, v Loni Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 7. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gl. 10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	75	30
1860 drž. posojilo	110	25
Akcije narodne banke	973	—
Kreditne akcije	224	50
London	111	60
Napol.	8	92 1/2
C. k. cekini	—	—
Srebro	105	10

Zarad razpuščenja

Woschnagg-ove trgovine

je na glavnem trgu št. 237

popolna razprodaja

vsega

manufakturnega, belega in perilnega blaga in šivalnih mašin.

(164—4)

Tudi je prodajalnica s še triletnim najemnim kontraktom za oddati.

Ev. 150.000,

125.000, 120.000, 115.000, 110.000 tolarjev

je glavna dobitka

novega kapitalnega srečkanja

od vojvodsko brunšviske vlade garantiranega, in se mora v malo mesecih 43.500 dobitok odločiti.

1. srečkanje je uže

23. in 24. julija 1874.

Cena je za

eno originalno srečko	6 gl. 60 kr. a. v.
pol originalne srečke	3 " 30 " "
četrt " "	1 " 65 " "

Plani za ogled zastoj.

Če se znesek pošlje se vnanje naročbe promptno in direktno izvršujejo. Naj se obrne zaupno na našo firmo, kateri je iztrženje zgornjih srečk izročeno. Dobitno listo takoj po odločenju.

Brata Lilienfeld,

trgovina z državnimi papirji,

Hamburg.

(140—4)

Tuji.

6. julija:

Evropa: Aldosser iz Bavarskega. — Sternischa z gospo, pl. Pangern s 4 otroci in 2 dekloma iz Trsta. — Romeo iz Korone.

Pri Slonu: Schärhofer iz Ljubna. — Rus iz Šmarja. — Herodec iz Sevnice. — Brandt iz Beljaka. — Locher iz Gorice. — Jelovšek iz Vrhnike. — Rister, Baumeister iz Dunaja. — Battyang iz Ogerskega. — Strobl iz Litije. — Bauman iz Dunaja. — Plesche iz Prage. — Wiederman Lanzerke, Temor iz Dunaja. — Jaklič iz Pešte. — Lichtenegger, Hauser iz Gradca. — Wrzonig iz Prevali. — Crobath iz Gorice. — Koesta iz Brodforta.

Pri Maličih: Rohsburger, Waidman, grof Weber z gospo, Keil iz Dunaja. — Mali L., in P. iz Trčica. — Dr. Voigl iz Beljaka. — Bosia iz Kočevja. — Gariup, c. kr. vladni svetovalec, iz Trsta. — Ehrenfeld, Kamerer, Walitschek, Schütz iz Dunaja. — Casoli iz Vidma. — Belon iz Dunaja. — Minach iz Reke.

Pri Zamorci: Koschar Franc, vojaški kaplan iz Gorice. — Weitzer Erhard iz Zgoč.

Mlatilnica

za mlatenje pšenice, rži itd. na Vranskem (Franz) na Štajerskem,

katera na en dan blizu 100 nasadov izmlati, in žito tako osnaži, da je precej za shraniti, — bode v treh tednih pripravljena stala.

Podpisani tedaj uljudno vabi, poslužiti se njegove mlatilnice za mlatenje žita, in mu ob pravem času naznaniti, kedaj kdo mlatiti želi, ker se bode vedno po zaznamovanem redu vrstilo.

Z odličnim spoštovanjem

France Šentak,

na Vranskem.

(173—2)

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Na glavnem trgu št. 11 v in veliko kletjo; posebno za krčmo Gramackega hiši je za prihodnje Mi-dobro. Vprašati je pri gospé Staré, haelovo za oddati 1 soba s kuhinjo št. 194 v salendrovih ulicah. (176—1)

„Cornelia“

Wiener illustrierte Moden- & Damenzeitung.

Alle 14 Tage 1 Nummer mit Mode- und Handarbeiten, nebst 1 grossen Schnittmusterbogen und reichhaltigem Feuilleton.

Preis vierteljährlich mit freier Postzusendung nur fl. 1.20 öst. Währ.

Für die kommende Saison bringt die „Cornelia“ nach den neuesten und geschmackvollsten Wiener und Pariser Modellen die reizendsten Toiletten für die Reise, Sommerbälle, Promenade und für den ländlichen Aufenthalt, ferner Handarbeiten jeder Art.

Der elegante Stil, welcher unser Blatt so schnell bei der Welt wie bei der bescheidenen Hausfrau zum Liebling machte, wird auch fernerhin unsere Richtschnur sein; durch tüchtige Pariser und Wiener Mitarbeiterinnen in eigenen Künstlerateliers ist es uns ermöglicht das Elegante und Praktische zu einem harmonischen Ganzen zu vereinen.

Eine reiche Fülle der mannigfaltigsten Modelle, welche uns von den ersten Häusern des Continents zur Verfügung gestellt wurden, werden der Reihe nach sich in den kommenden Nummern entfalten.

Abonnements werden per Postanweisung entgegengenommen

vom

„Cornelia-Verlag“

(171—3)

Wien VI. Magdalenenstrasse 23.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.